

Ontdekkingen bij opknappen Binnenhof

door DANNY VERBAAN

Den Haag — Eerst dachten ze nog dat het om het nest van een duif ging, maar bij een nadere beschouwing kwamen de bouwvakkers erachter dat ze een valk hadden ontdekt. De roofvogel blijkt nog altijd zijn uitvalsbasis te hebben in een gat van een muur bij de Ridderzaal. In het hartje van de drukke binnenstad!

„We zijn er heel voorzichtig mee omgegaan, hebben ook nagevraagd waar je op moet letten wanneer dit soort vogels broeden. En welke werkzaamheden hen wel of niet zou storen”.

De onverwachte ontmoeting, in de lente van vorig jaar, komt ter sprake bij een terugblik door projectarchitect R. Stringa op het groot-onderhoud aan het Binnenhof. Het werk wordt binnenkort opgeleverd, en de valk zit er nog steeds, glimlacht Stringa. „Op zich is dat niet zo slecht. Het houdt de duivenstand op peil”.

Als de verantwoordelijke architect van de Rijksgebouwendienst is Stringa nauw betrokken bij het, naar eigen zeggen, 'mega-project'. De dagelijkse leiding was in handen van architectenbureau Brasser Teeuwisse Pauw en Willems.

De komende anderhalf jaar krijgt de klus nog een vervolg: ook de binnenkant van verschillende panden wordt aangepakt. Onder meer wacht de vergaderzaal van de Eerste Kamer een grondige vernieuwing.

Ondertussen zal nog een plan worden gemaakt voor een andere inrichting van het Binnenhof zelf, waarbij misschien de fontein een andere plaats krijgt. Maar zover is het nog lang niet, aldus Stringa. „Met dit idee zitten we echt nog helemaal in het beginstadium. We verwachten er pas eind 1994 mee te beginnen”.

Visitekaartje

Een duidelijker visitekaartje hadden de uitvoerders van het groot-onderhoud nauwelijks kunnen achterlaten: overal waar ze zijn geweest is het buitenwerk in een camel-gele kleur gestoken. Het zal wel een kwestie van wennen zijn, zelf is Stringa in elk geval dik tevreden. „Behalve dat het mooi is, is het ook een zuivere kleur. Je kunt nu veel meer de architectonische nuances op de gevels van het complex herkennen”.

Aan het begin van deze eeuw werden dezelfde tinten ook al eens gebruikt bij een ingrijpende restauratie van het Binnenhof. Vóór die tijd was die kleur nog op geen van de panden gebruikt. Echt historisch is de kleurstelling dan ook niet, geeft Stringa toe. Maar volgens hem is daar ook niet veel reden voor, omdat bij diezelfde opknappbeurt nogal wat van de oorspronkelijke, vele eeuwen oude bebouwing werd opgeruimd ten behoeve van nieuwbouw.

„De aanleiding om dit keer bij het groot-onderhoud meteen de kleuren te veranderen was tweeledig. Allereerst is in het rijkshuisvestingsbeleid een grote rol toebedeeld aan zowel het gebied rond het Centraal Station, als het Binnenhof en omgeving. We dachten met deze kleuren zichtbaar te maken dat aan het Binnenhof een nieuw elan wordt gegeven. Bovendien, als je veel geld uitgeeft, wil je er ook iets van laten zien: het is aardig via de kleuren manifest te maken dat je bezig bent”.

Grenadierspoort

Zijn van alle gebouwen uitsluitend de houten kozijnen en daklijsten geschilderd, bij de twee poorten tussen de Ridderzaal en het Mauritshuis is ook het natuursteen meegenomen. In het geval van de Grenadierspoort, die het dichtst bij het Mauritshuis staat, werd op die manier de situatie teruggebracht van het eind van de zeventiende eeuw. Ook toen is het

natuursteen geschilderd geweest. En ook toen had de poort, in tegenstelling tot de gebouwen, de opvallende, nu weer gebruikte tint.

„We wisten van schilderijen en door verfonderszoek precies welke kleur was gebruikt”.

Het verven van de beide poorten stelde de aannemer trouwens nog voor een onverwacht probleem, omdat het materiaal na verloop van tijd ging bladderen en loslaten. „Het is ons eigenlijk een raadsel waarom dat gebeurde, want voor het Mauritshuis hebben we dezelfde verfsoort gebruikt en daar blijft het wel zitten”.

Met een hogedrukspuit kon alles er weer afgehaald worden. Onderzoek in het Centraal Laboratorium in Amsterdam moet uitwijzen wat er aan de hand is geweest en hoe het probleem kan worden verholpen. Misschien dat het iets te maken heeft gehad met een verkeerde voorbehandeling van een van de materialen, filosofeert Stringa. Of liet eenvoudigweg de kwaliteit van de verf te wensen over; de Rijksgebouwendienst gebruikte met opzet een milieuvriendelijke soort om anderen in de bouwwereld het goede voorbeeld te geven.

„We hebben nog wel een manier waarbij de verf in elk geval goed blijft zitten, maar gebruiken dan niet de milieuvriendelijke soort die voor de rest van het Binnenhof-complex is toegepast”.

Zo zorgvuldig als met de verf werd omgesprongen, zo onverbiddelijk ging de aannemer te werk in de Grenadierspoort zelf.

Knaagkever

Een flinke stoot gifgas moest alle twijfels wegnemen of ergens in een van de vertrekken nog ongedierte zou rondscharen; er waren sporen ontdekt die op de aanwezigheid van houtworm of de bonte knaagkever konden duiden. Ook woederde er een zwamsort. „Je

blaast er wat rommel in, doet drie dagen de deur op slot en laat daarna de boel luchten”. In dezelfde poort bleken ook nog langgerekte krassen te zitten van sabelhouwen. Waarschijnlijk hebben soldaten er uit verveling hun wapens geslepen toen ze vroeger bij het Binnenhof de wacht hielden. „Een soort graffiti avant la lettre. Ze zijn nog altijd te zien aan de binnenkant van de grote boog”.

Losgeraakt

Het groot-onderhoud begon in maart 1989, maar sinds 1984/'85 werd al gesproken over de plannen. „We wisten dat er hier en daar wat aan de knikker was, met name op de daken en aan de gevels. Zo nu en dan lekte er eens wat. En van de Ridderzaal waren sommige kantelen losgeraakt. Het meest spectaculaire euvel was wel dat de kruisbloem op de gevel boven de ingang van de Ridderzaal losstond. Door er met de hand tegenaan te duwen was er zelfs enige beweging in te krijgen. We hebben hem weer verankerd met pijpjes van glasfiber”.

Staatsbezoeken

Het viel niet altijd mee het tempo erin te houden, omdat de steigers herhaaldelijk moesten worden weggehaald bij officiële staatsbezoeken.

Of wanneer een demonstratie in aantocht was waarvan niet werd uitgesloten dat de deelnemers - 'bij voorbeeld studenten' - ze als klimrek zouden gebruiken. „En ook bij Prinsjesdag moest je ervoor zorgen dat alles er netjes uitzag. Wel hebben we in overleg met het hof voor elkaar gekregen dat bepaalde stukken konden blijven staan”. Vervelend wil Stringa die handicap niet noemen. „Die dingen weet je van tevoren, zodat je erop kunt inspelen”.